

شہید شیخ محمد خیابانی؛
روحانی مبارز و بیدارگر

محقق:

سید محمد رضا میر تاج الدینی

مہد آزادی

سرشناسه : میر تاج الدینی، سید محمد رضا، ۱۳۴۱ -

عنوان و نام پدیدآور : شهید شیخ محمد خیابانی؛ روحانی مبارز و بیدارگر / محقق سید محمد رضا میر تاج الدینی.

مشخصات نشر : تبریز: مهد آزادی، ۱۳۹۸.

مشخصات ظاهری : ۱۲۰ ص؛ ۹×۱۹ س.م.

شابک : ۱۷۰۰۰ ریال ۱-۸۸۹۹۳۵-۹۶۴-۹۷۸:

وضعیت فهرست نویسی : فیبا

یادداشت : کتابنامه: ص. [۱۱۷].

موضوع : خیابانی، محمد، ۱۲۹۷-۱۳۳۸ق.

موضوع : ایران — تاریخ — انقلاب مشروطه، ۱۲۲۴ - ۱۳۳۷ق.

موضوع : Iran - History - Constitutional Revolution, 1906-1909

ردیف کتبی: DSR 146

ردیف دینی: ۹۵۵/۰۷۵۰۹۲

شماره ثبت ملی: ۶۰۱۱۰۸۲

تبریز، خیابان امام خمینی (ره)، روبروی پیاده گذر تربیت، کوچه پوشاری
صندوق پستی: ۵۱۳۸۵۳۳۶ تلفن: ۶-۳۵۵۴۹۰۰ - ۰۴۱

شهید شیخ محمد خیابانی

روحانی مبارز و بیدارگر

محقق: سید محمد رضا میر تاج الدینی

ناشر: انتشارات مهد آزادی

امور فنی، هنری و صفحه آرایی: جشنواره ۳۵۲۳۴۱۵۹ / ۰۴۱

نوبت چاپ: اول / پاییز ۱۳۹۸

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

قیمت: ۱۷۰۰۰ تومان

شابک: ۱-۸۸۹۹-۳۵-۹۶۴-۹۷۸

نقل و چاپ نوشته ها منوط به اجازه رسمی می باشد.

● مقایسه

شهید شیخ محمد خیابانی یکی از روحانیون مبارز تبریز و از رهبران مبارزات آذربایجان در مقابل استبداد داخلی و استعمار خارجی و سلطه بیگانگان بود. او در مجلس دوم در کنار شهید مدرس در مقابل اولتیماتوم روس با تمام قامت ایستاد. پس از بسته شدن مجلس در میان مردم به افشاگری پرداخت. در زمان صدارت وثوق الدوله علیه قرارداد زنجیر ۱۹۱۵ در تبریز قیام کرد. که در این قرارداد سرنوشت کشور را از اقتصادی، نظامی و حمل و نقل را به انگلیسی‌ها سپرد بودند، طبق بیان مقام معظم رهبری، در این قضیه تبریز یک تنه ایستاد.

شیخ محمد خیابانی آذربایجان را جزء لاینفک ایران می‌دانست و هدف قیامش را از قوه به فعل آوردن رژیم مشروطیت و برقرار داشتن عدالت اجتماعی و آسایش عمومی اعلام کرده بود.

او می‌خواست ابتدا نمونه حکومت مردمی و قانونمند را در سطح آذربایجان پیاده کند و سپس به سراسر کشور تسری دهد.

در کارنامه دولت مستأجل شیخ محمد خیابانی در آذربایجان، گسترش معارف و مدارس کلاسیک، تاسیس نهادهای مردمی برای حمایت از محرومین مثل کمیسیون آذوقه، دارالمساکین (شبیه کمیته امداد)، دارالعجزه (شبیه بهزیستی)، کارگاه‌های اشتغال، مبارزه با کمبودهای کشاورزان، عدم سازش با ابر قدرت‌ها و مقابله تمام‌جانبانه با انگلیسی‌ها برجسته می‌باشد. قیام شیخ محمد خیابانی همانند قیام میرزا کوچک خان جنگلی و سایر تنه‌استان بود.

وجه مشترک این قیام‌ها مبارزه با استبداد و ظلم و ستم داخلی و مقابله با سلطه یگانگان و دفاع از مردم محروم کشور و برپائی عدالت بود.

اهداف

۱- هدف از این پژوهش معرفی مبارزات مردم آذربایجان به رهبری شیخ محمد خیابانی در دوره مشروطیت به عنوان بخشی از تاریخ مبارزه مردم ایران با ظلم و ستم و استبداد داخلی و مقابله با سلطه انگلیس و روس و سایر قدرت‌های استعماری است.

۲- تبیین نقش سلطه‌گران خارجی در حمایت از طاغوت‌های زمان و نقش انگلیس و روس بعنوان دو قدرت استعمارگر در سرکوبی مبارزات حق طلبانه

آزادیخواہان ایران

۳- معرفی چہرہ‌ہای وابستہ بہ بیگانگان و مزدوران خارجی چون وثوق الدولہ، عین الدولہ و رضاخان پهلوی کہ ہر سہ در سرکوب مبارزات تبریز نقش ایفاء کردہ‌اند. (وثوق الدولہ ہم در جریان اولتیماتوم روس برای برای دستگیری خیابانی اقدام کرد و ہم در قرارداد ننگین ۱۹۱۹ شہید شیخ محمد خیابانی را مانع اصلی خود می دانست. عین الدولہ فرماندہ اصلی حکومت استبدادی برای سرکوب قیام ۱۱ ماہہ مردم تبریز بود و رضاخان پهلوی ہم فرماندہ یکی از گروہ‌ہای اعزامی برای سرکوب قیام شجاعانہ مردم تبریز بود).

در پایان لازم می‌دانم از دانشر محترم و چہرہ فرہیختہ شہرمان جناب آقای مہر علی سید مسعود پیمان کہ قبلاً ہم بخشی از این کتاب را بصورت سلسلہ مقالات در روزنامہ وزین «مہد آزادی» منتشر نمودہ اند، و پاس تشکر فراوان خود را اعلام دارم و ہمچنین تقدیر خود را بہ نویسندہ و ادیب فاضل جناب آقای سید مسعود نقیب تقی، دارم کہ در تحقیق و نگارش این اثر ہمراہی ام نمودہ اند. نیز از جناب آقای امیر ابوالقاسمی مدیر موسسہ فرہنگی ہریری جشنوارہ تشکر وافر دارم کہ در آمادہ سازی و انتشار کتاب سعی بلیغ داشتہ‌اند.

سید محمد رضا میر تاج الدینی